

Dernæst fattes Indstilling under Nr. 2, vedrørende Justitsministeren og Kirke- og Undervisningsministeren, under Forhandling.

Ordføreren (M. S. Larsen): Om denne Indstilling skal jeg fatte mig i størst mulig Rothed. Det er muligvis ogsaa en Indstilling, hvorom det kan haabes, at de to høitæredede Miniistre, som staa i Forhold til den, vilde vise sig mere velvillige end med Hensyn til de andre Indstillinger. Som det ses, gaar Foreningen for Ligbrænding i sit Andragende ud fra, at den nuværende Begravelsesmaade er den eneste lovlige. Om dette er Tilfældet eller ikke, kan maaske være et Spørgsmaal, men det er i hvert Fald et meget upraktisk Spørgsmaal, thi selvfølgelig vil ikke Foreningen begynde paa at indrette sine, saavidt jeg veed, meget kostbare Dvne, før den har en ren og klar Grund under Fødderne. Andragendet gaar ud paa, at det skal være tilladt de Følk, som ønske det, efter deres Død at lade sig brænde, istedetfor at blive jordfæstede. Det er saaledes et beffedent Andragende, det forlanger ikke, at der skal øves nogen Tvang mod Noget, der ikke er enig i Opfattelsen af Ligbrændingens Fortrin. Neioo fordi Andragendet er saa beffedent, har Udvalget kunnet indstille det til Anbefaling af Thinget; var det gaaet ud paa, at Ligbrænding skulde paabydes, vilde det sikkerlig have fundet en stærk Modstand i Udvalget, og jeg antager ogsaa her i Thinget. Men en rent fakultativ Ligbrænding synes ikke at kunne have Noget imod sig. At det skulde give offentlig Forargelse, at Eliot finder Sted, kan dog ikke antages. Vi have rettet Indstillingen ikke blot til Justitsministeren, men ogsaa til Kirkeministeren, fordi, hvis Sagen skal faae nogen egentlig praktisk Betydning, maa der være Tilladelse for Præsterne til at medvirke ved Ligbrændingen; jeg siger udtrykkelig Tilladelse, thi er det ikke Meningen, at det skulde kunne paabydes Præsterne at medvirke; det bør være en helt frivillig Sag, om man kan formaa en Præst til at medvirke ved en Ligbrænding; enhver maa have Ret til at sige Nei, altsaa for at tage et andet Forhold, noget Vignende som det, man ønskede etableret med Hensyn til Vielsen af Fraskilte, altsaa ingen Tvang mod Præster og ingen Tvang mod Borgerne, men Alt frivilligt. Af disse Grunde har Udvalget kunnet indstille dette Andragende til Henvisning. Jeg skal tilføie, at selv om man mener, at det er en meget stor Overdrivelse med disse Færer, som den nuværende Begravelsesmaade skulde medføre, og selv om man vilde mene, uden for Resten at ville gaa det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Goos) for

nær, at der kunde tænkes mange langt nyttigere Formaal at danne Foreninger for end just Ligbrænding — selv om man, siger jeg, mener, at Foreningen hviler paa en uhyre Sum af Overdrivelser, kunde man nok imødekomme dens Andragende; thi hvorfor skal man negte Følk, der ønske at brændes, naar de ere døde, denne Tilladelse, naar det kan foregaa uden at vække offentlig Forargelse, og det tror jeg, man kan paastaa, at det ikke vil? Hermed skal jeg anbefale Indstillingen.

Leth: Ja, det er et Spørgsmaal, som jeg naturligvis paa ingen Maade tør paatage mig eller tillade mig at afgjøre, dette Spørgsmaal, der blev reist nu af den ærede Ordfører, om det hviler paa en Overdrivelse eller ikke, eller om det i nogen Grad hviler paa en Overdrivelse, at den nuværende Begravelsesmaade medfører temmelig store Færer for Samfundet, for de Esterlevende. Det var dette Spørgsmaal, som jeg tror netop behøver en dygtig og sagtyndig Undersøgelse, thi staar man i Virkeligheden der ligeoverfor en Samfundsfare, ligeoverfor et Samfundsønde, saa er det jo klart, at man maa være betænkt paa at finde Midler til at modvirke det, og staar man ikke ligeoverfor et Samfundsønde paa dette Omraade, vil det være en stor Veroligelse. Saa vidt jeg har kunnet se af de Dplysninger, der have været mig tilgængelige, eller i hvert Fald ere komne mig for Die, synes ikke saa Lidt at tyde paa og synes heller ikke Mange at modsigte, at Begravelsespladser, det være sig indenfor en større Bys Omraade, det være sig i Nærheden af en Landsby, det være sig i Nærheden overhoved af Beboelse, i og for sig kunne medføre en betydelig Fare, dels derved, at de ligefrem inficere Vandet, som paa saadanne Steder benyttes og maa hentes fra Brønde, dels derved, at de inficere Grundvandet, saaledes at disse smaa Bakterier, Bafiller og hvad disse andre Smaavæsener hedde, som tjene til Vigenes Oplosning, føres vidt omkring, trække op til Overfladen og derved kunne forplante smitsomme Sygdomme, særlig tyföse. Det synes, at efter de Undersøgelser, der ere foretagne af ansete Læger og Kemikere hos os, at noget Saadant virkelig har fundet Sted og vistnok tildels finder Sted endnu baade i Hovedstaden og i Landsbyerne, hvor Kirkegaardenes Beliggenhed er saadan, at Afstrømningen af Vandet fra Kirkegaardene trænger ned og ind under Landsbyen, dels i Brøndene dels i Grundvandet overhoved. Men det er, som sagt, meget danstelligt at afgjøre og Noget, som jeg ikke tør tillade mig at udtale nogen afgjørende Mening om; men saa Meget er vist, at nogen Fare kan det